

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 27. 6. 2011
č. j. SRS 042234/2011

Oblastní odbor SRS

Pražská 765

440 01 Louny

Zpráva č. 13 Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 20. 6. - 26. 6. 2011

1. Počasí

Ve sledovaném období se opět střídalo slunečné a zamračené, deštivé počasí. Denní teploty se pohybovaly mezi 18 °C – 27 °C a noční teploty mezi 7 °C – 13 °C. Po většinu období spíše při spodní hranici udávaného rozmezí teplot. Srážky přecházely přes celé území severních Čech ve formě mírného deště i ve formě prudkých lokálních bouřek s přívalem deště i kroupami (Sekerkovy Loučky, 22. 6. – více než 60mm srážek).

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V obilovinách se dokončuje fungicidní ošetřování proti původcům klasových chorob. Ve chmelnicích pokračuje ošetřování proti plísni chmelové a začíná se ošetřovat proti padlí chmelovému a svilušce. Po středečním silném větru se rovnají odkloněné chmelové hlavy a popadané štoky. Fungicidní i insekticidní ošetřování probíhá v bramborách, košťálové zelenině, okurkách a cibuli. I nadále probíhá na polích sklizeň raných brambor, košťálové zeleniny, mrkve a začínají se sklízet polní okurky. V závislosti na počasí probíhá senoseč a sklizeň druhých sečí vojtěšek.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 71-75 BBCH)

V klasech pšenice ozimé byl zjištěn první výskyt tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) v okrese Liberec (Chrastava, 20. 6.).

Zjištěn střední výskyt růžovění klasů pšenice (*Fusarium spp.*) v okrese Liberec (Radimovice, 20. 6.) a první výskyt v okrese Louny (Blažim, 20. 6. a Stradonice, 22. 6.).

Napadení klasů se pozoruje v době mléčné zralosti až voskové zralosti (RF 75-85). Kontroluje se minimálně 20 rostlin.

Fungicidní ošetření se provádí v BBCH 61-69, dle signalizace, nebo při ohrožení v době kvetení.

V klasech pšenice ozimé byl zjištěn první slabý výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis*) v okresech Děčín (Filipínky, 21. 6.) a Litoměřice (Roudnice nad Labem, 22. 6.). Střední výskyt na neošetřovaných plochách byl zjištěn v okrese Semily (Sekerkovy Loučky, 25. 6.).

V klasech pšenice ozimé byl zjištěn první výskyt žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*) v okrese Ústí nad Labem (Brožánky, 23. 6.).

Silné zaplevelení heřmánkovcem nevonným (*Tripleurospermum inodorum*) bylo pozorováno v okrese Louny (Deštnice, 21. 6.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 75-77 BBCH)

Silné zaplevelení ovsem hluchým (*Avena fatua* L.) bylo pozorováno v okrese Louny (Libyně, 21. 6.).

Ohniskově silné zaplevelení chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*) bylo průběžně pozorováno v okrese Litoměřice (Vražkov, Straškov).

JEČMEN JARNÍ (RF 73 BBCH)

První slabé výskyty hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*) v klasech byly pozorovány v okrese Ústí nad Labem (Velké Březno, 23. 6.).

Silné zaplevelení ovsem hluchým (*Avena fatua* L.) bylo pozorováno v okrese Louny (Deštnice, 21. 6.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 75-83 BBCH)

V okrese Litoměřice (Budyně nad Ohří, 22. 6.) byl zaznamenán první výskyt sklerocií hlízenky hlíznaté (*Sclerotinia sclerotiorum*) ve stoncích řepky.

Zjištěn střední výskyt mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*) v okrese Liberec (Čičavy, 20. 6.).

Listy, květenství i šešule žloutnou, krouží se, zasychají a opadávají. Na spodní straně listů, na stoncích, květenstvích i na šešulích se vyskytují kolonie mšic. Hodnotí se po pěti rostlinách za sebou na 20 místech po obvodu porostu, celkem 100 rostlin.

Ošetří se porosty při napadení 10 a více procent plodenství 100 a více mšicemi (počet mšic se odhaduje). Napadení nedorostlých posledních šešulí se nebere v úvahu. Na velkých honech se doporučuje jen okrajové ošetření do hloubky, v níž napadení dosahuje uvedených prahových hodnot. Chemické ošetření je ekonomické nejpozději do 10 dnů po odkvětu. Později se mšice rozlétají, počet přirozených nepřátel mšic se zvyšuje a škody způsobené sáním mšic se již nedají odstranit.

SLUNEČNICE (RF 51-59 BBCH)

Přetrvává výskyt mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*) v okrese Litoměřice (Nížebohy), houbové choroby dosud nezjištěny.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 31-65 BBCH)

Pozorován silný výskyt brouků i larev mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) v okrese Litoměřice (Libotenice, 22. 6.) a střední výskyt u malopěstitelů v okrese Semily (Volavec, 24. 6.)

Škodí žírem brouků i larev, při přemnožení může docházet k holožírům. Za slunečného počasí v době mezi 9-17 hod se prochází porostem ve směru výsadby. Při každém průchodu se kontrolují řádky a zaznamenává se počet brouků nebo ohnisek larev. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha. U porostů větších než 10 ha se prochází a prohlíží 0,2 ha. Porost je nutno projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení. Škodlivý výskyt je udáván při překročení hranice 100 brouků nebo 140 ohnisek larev na 1/ha.

Ošetření lze průběžně provádět povolenými přípravky na ochranu rostlin.

CHMEL (RF 39-51BBCH)

Silný výskyt peronospory chmele (*Pseudoperonospora humuli*), klasovité výhony na pazochách, byl pozorován v okrese Litoměřice (Vědomice, 22. 6.).

Mladé výhony jsou menší, listy na nich jsou deformované, drobné. Na spodní straně napadených listů bývá povlak šedého mycelia houby. Na listech starších rostlin se tvoří nejdříve zelenožluté

nepravidelné skvrnky, které rychle žloutnou a hnědnou, napadené pletivo zasychá. Napadené hlávky jsou otevřeny, listeny hnědě zbarvené.

Přímá ochrana se provádí na základě počtu klasovitých výhonů a počtu peronosporových skvrn na listech a podle signalizace postřiku při krátkodobé prognóze. Pro potřebu skutečného chemického ošetření zpracovává rámcovou signalizaci ochranných zásahů podle krátkodobé prognózy Chmelařský institut, s.r.o.

Střední výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** v okresech Litoměřice (Vědomice, 22. 6.) a Louny (Ročov, 20. 6.).

Na chmelu saje sviluška na spodní straně listů, na kterých se zpočátku objevují žlutavé, difuzní skvrnky, ty se rychle zvětšují a listy žloutnou až červenají (tzv. měděnka listů). Na spodní straně listů se objevuje pavučinka se sviluškami, poté napadají chmelové šištice, ty následně hnědnou a zasychají.

Z hlediska signalizace se doporučuje provést ošetření v době před květem chmele při počtu 5 svilušek na list či zjištěných puchýřích po sání svilušek do výšky 1 m. V době od počátku květu chmele je nezbytné provést ošetření již při jakémkoliv výskytu škůdce proto, aby nedošlo k poškození květu a následně i chmelových hlávek.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 73 BBCH)

Zjištěn celoplošný střední až silný výskyt **mšicovitých (*Aphididae*)** v extenzivních sadech a u malopěstitelů v okresech Liberec a Jablonec.

Po odkvětu se jabloně ošetřují, jakmile se zjistí tvořící se kolonie mšic.

Zjištěn celoplošný střední až silný výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** v extenzivních sadech a u malopěstitelů v okresech Liberec a Jablonec.

Patogen napadá listy, květy a plody, zcela výjimečně i letorosty. Na obou stranách čepelí listů vznikají sazovité různě velké skvrny. Postižená místa nekrotizují a silně napadené listy opadávají. Obdobné skvrny i na květech a plodech. Silně napadené květy a malé plody opadávají. Na větších plodech různě velké a utvářené šedočerné skvrny, v důsledku nestejněho růstu postižených a zdravých pletiv dochází k deformacím a praskání plodů. Následně jsou postižené plody napadány hnilobami.

Ochranu je možno provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů. Při preventivní ochraně ošetřujeme průběžně po celou dobu nebezpečí primárních infekcí. Podle lokality a podmínek ošetřujeme od vyrašení do června, v intervalu 5 - 14 i více dní. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu (v období maximální intenzity růstu vývoj 2 - 3 listů týdně) a možnosti použitého fungicidu. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí (od fenofáze růžového poupěte do cca 1- 2 týdnů po odkvětu). Racionální prevence zohledňuje důsledně průběh počasí. Za suchých period se neošetřuje a ošetří se až před předpokládanou změnou počasí (deštěm). Pokud nastane neočekávaný déšť (proběhne infekce) ošetříme kurativně. Při kurativní (postinfekční) ochraně ošetřujeme až po splnění podmínek pro infekci. Tento systém vychází z poznání vztahu mezi dobou ovlhčení, teplotou a infekcí (Mills, 1951, La Plant, Jones, 1980). K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, při důsledném dodržování doby kurativní účinnosti.

Zjištěn střední výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** v okrese Liberec (Svijanský Újezd, 20. 6.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10. 5. do 15. 9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření

larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 77 BBCH)

Silný výskyt obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) byl pozorován ve feromonových lapačích v okrese Litoměřice (Dobříň, 22. 6.).

Napadené plody se obvykle dříve zbarvují a předčasně opadávají. Často mívají na povrchu, v místech, kudy vnikla housenka dovnitř, kapičky kleje. Jsou měkčí než zdravé plody. V plodu je možno nalézt růžovou housenku a hnědý trus. Za vlhkého počasí plody zahnívají. Sledování letu dospělců obaleče švestkového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1. 5. do 15. 9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

ZELENINA

ZELÍ (RF 17 BBCH)

První výskyt molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*) v plodině a silný výskyt na plevelch při okraji pozemku byl pozorován v okrese Litoměřice, (Trávčice, 22. 6.).

JINÉ PLODINY

Všeobecná postupná invaze plžů (*Gastropoda*) na zelenině, okrasných květinách a bramborách u malopěstitelů, dále jsou zasaženy parky, travní porosty, příkopy, lokálně zelenina u velkopěstitelů. Invaze byla pozorována na mnoha lokalitách v rámci celé severočeské oblasti.

Na menších plochách je vhodné použít prostředky nepřímé ochrany rostlin (sběr, návnadové misky, ap.). Na velkých plochách je třeba vhodnou volbou přípravků na ochranu rostlin chránit přirozené nepřátele plžů (ptáky, ježky, rejsky, střevlíky, páteříčky, drabčíky aj.) K ochraně je možno použít také v minulosti osvědčené prostředky, jako je granulované dusíkaté vápno a pálené vápno. Dusíkaté granulované vápno se rozhazuje v dávce 1 až 1,5 kg na 100 m². Malým množstvím vody čerstvě vyhašené pálené vápno se aplikuje v dávce 3 až 4 kg na 100 m². Aplikace se má uskutečnit večer a to 2x za sebou, v rozmezí půl hodiny. Doporučuje se všechny výše uvedené prostředky aplikovat v podobě 0,5 až 1m širokých bariérových pásů, bránících přelezení plžů z jimi osídlených míst do ohrožených porostů (vodních příkopů, z kompostů, z napadených sousedních porostů apod.). Celoplošné chemické ošetření porostů se má uskutečnit jen při zjevném škodlivém výskytu plžů. V opačném případě je ošetření neúčelné.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Luboš Pomichálek